DAGSINS MEINING

Bloytir ikki upp

Mikukvøldið legði føroyska løgreglan uppí blokadur hjá Føroya Arbeiðarafelag og Havnar Arbeiðskvinnufelag og ruddaði hjálparamboð burtur. Tað var væntandi, at løgreglan fyrr ella seinni fór at steðga tiltøkunum, tí tað elvdi til stóra misnøgd, tá megineðurini ferðslukervinum nærum var steðgað.

Hinvegin vísir hugburðurin og misnøgdin hjá fólki, at solidaritetskenslan og tolsemið hjá fólki er lítið. Í eini verkfallsstøðu er heilt vanligt, at tey í verkfalli halda vakt, og í neyðstøðum gera blokadur. Hetta verður gjørt fyri at forða fyri, at verkfallsbrótarar gera arbeiði, sum eitt verkfall annars hevur rakt.

Nú var støðan á privata arbeiðsmarknaðinum tann, at samstundis sum arbeiðarafeløgini í Havn og í Klaksvík hava gjørt sáttmála, so eru Føroya Arbeiðarafelag og Havnar Arbeiðskvinnufelag í verkfalli. Tí er natúrligt, at feløgini í verkfalli forða fyri, at arbeiðarar, t.d. bilførarar, í Havn ella í Klaksvík gera arbeiði í tí verkfallsrakta økinum.

Í grundini skuldi hetta verið óneyðugt, tí var nakað av solidaritetskenslu í teimum einstøku limunum í einum fakfelag, so gjørdu teir av sínum eintingum upp við seg sjálvar, og tóku ikki slík arbeiði upp, hóast feløgini ikki sita væl um sátt, og ikki hava lýst við samhuga ella nokta limunum at taka upp verkfallsrakt arbeiði. Tann øvugta støðan kann jú eisini taka seg upp.

Eru tíðindi sonn, at bilførarar í Havn, og sum eru limir í Havnar Arbeiðsmannafelag, eru farnir at koyra vøru og olju út í økinum hjá Føroya Arbeiðarafelag, so er av álvara split komið í føroysku arbeiðararørsluna. Tað er eingin loyna, at í meiri enn fjørutí ár hava Havnin og FA ikki drigið somu línu, hóast onkur roynd um samstarv hevur verið gjørd.

Hetta kann sjálvandi mótparturin – arbeiðsgevararnir – og tey borgarligu fegnast um. Í grundini er verkfallið einki annað enn eitt stríð um løn og rættindi. Og so leingi, sum fakfelagsrørslan ikki stendur saman, er styrkin avmarkað, sum eisini sæst, um vit samanbera støðuna hjá lønarbeiðarum í Føroyum við hana í øðrum Norðurlondum.

At arbeiðarafelag vilja hava meiri í prosentum, enn almenni arbeiðsmarknaðurin fekk, er skilligt, tí annars veksur lønarmunurin bara. At feløgini í verkfalli halda fast um tað, tey vunnu seinast, er eisini skilligt. Var samstarv, var ójavnin ikki komin í.

Støðan er spent, og tiltakið hjá løgregluni bloytir avgjørt ikki støðuna upp!

Sosialurin

VIÐMERKINGAR

Trúgv, vilji og áræði eru grundarlagið undir øllum framburði

Dánjal J. Hansen
Norðoyri 15/5

Nú um dagarnar skrivar Atli Hansen í bløðunum, at "fullveldisprofetarnir" hava gjørt búskap til ein trúarspurning. Tað mesta av greinini fer til at tilbiðja búskaparfrøðingin Kára Petersen, og dómadagsprofetiini hjá honum yvir fullveldisætlanina.

Sá eina sending í sjónvarpinum herfyri, sum snúði seg um eitt vegastrekki í USA, har ið óvanliga nógvar vanlukkur henda orsaka av ómetaliga tjúkkum mjørka. Hesin mjørkin legst á einum sera avmarkaðum øki, og kanningar, sum nøkur av teimum avvarandi at vanlukkuoffrunum settu í verk, bendu á, at útlátini frá einum pappírsvirkið nærhendis vóru orsøkin til mjørkan. Undir sakarmálinum aftaná kundu serfrøðingarnir hjá teimum avvarðandi leggja fram tilfar sum vísti, at 5% av mjørkanum var náttúrligur, meðan virkið kundi ábyrgdast fyri 95%. Nú hendi tað løgna at serfrøðingarnir hjá virkinum kundu leggja fram tilfar sum vísti, at 95% av extrasúpanini var íkomin av náttúruávum, meðan virkið kundi lastast fyri tey 5 prosentini.

Tað fer ongantíð at bera til hjá Føroya Landsstýrið at leggja fram tøl, sum sambandsflokkarnir kunnu góðtaka, um tey vísa at fullveldi ber til. Um tey verða løgd fram, verða tey niðurgjørd ella ignorerað av sambandsflokkunum, hetta tí teir bara vilja viðurkenna kanningar sum vísa at tað ikki ber til.

Hví man so vera?

Eftir hvat eg havi skilt, fæst Atli Hansen við skip og annað vinnuvirksemi. Eg dugi illa at ímynda mær nakran, uttan onkran spekulant sjálvandi, sum fer undir nakað ið hevur við fiskiskap at gera, uttan at ein stórur partur av ætlanini byggir á trúgv. Tá ið teir gomlu fóru til útróðrar við áttamannafarinum, trúðu teir uppá at tað mundi fara at bera til. Slíkir menn vóru teir at teir settust ikki aftur tí at vandarnir vóru ov stórir. Tá ið slupparnar komu, vóru tað menn ið gingu undan sum trúðu uppá at sovorðin fiskiskapur bar til, og tað sama hendi tá línuskip og trolarar komu í føroyska fiskiflotan. Vandarnir vóru stórir. Kostnaðurin var stórur, Men teir torgaðu vandarnar, guldu kostnaðin og bygdu land. Og teir bygdu landið á trúgv. At fullveldisfólk fyri ein stóran part standa á trúðargrund í síni støðutakan er víst onki at ivast í. Trúgvin á egnan mátt, vilja og evni er ein týðandi partur av øllum sum fari verður undir, antin tað er skipakeyp ella fullveldistøka.

Men tíverri er svartaspilla komin í trúnna, tí her í landinum hevur ein onnur trúðargrein tikið seg upp. Trúgvin uppá armóð, ómegd og máttloysi er øgiliga sterk millum sambandsprofetarnar. Og trúgvin uppá náði og miskunn danska skattgjaldarans er grundfest undir hesi trúðargrein. Hesir pinkulingar royna sáa mistreysti við at billa fólkinum inn at ríkisveitingin er grundarlagið undir føroyska samfelagnum. So eiðasørt at teir tora at líta føroyska fólkinum hetta til. Onkur sambandsmaður hevur borið upp á mál um minking av ríkisveitingini "tá ið ræðini einaferð vera til tað", men myndir landsstýrissins at gera júst hetta sama (ræðini eru júst nú so góð sum tey ongantíð hava verið fyrr) hava ført við sær bæði rin og hvin úr sambandsflokkunum. Orsøkin man helst vera at teir eru fult greiðir yvir, at peningurin úr Danmark er tað einasta sum eftir er av ríkisfelagsskapinum. So um peningastreymurin heldur uppat, er grundarlagið undir teirra politiska virksemi eisini burtur. Mín vón er at vit fáa fullveldi sum skjótast, so at vit ikki longur eru loysingafólk og sambandsfólk, men Føroya Fólk sum byggir víðari á tað grundarlag sum teir gomlu løgdu við so nógvum strevi.

Tað kann gott vera at Atli Hansen hevur rætt í at Kári Petersen ikki er "hvør sum helst". Tað veit eg ikki. Eri ikki búskaparfrøðingur og kenni ikki mannin. Men at "dulnevndu embætismenninir" í fíggjarmálastýrinum, sum Atli Hansen tekur til í greinini, skulu vera verri menn enn nýtnevnda sambandsorakið, haldi eg ikki at grundarlag er fyri at siga. Helst hevur onkur av teimum eina betri útbúgving enn Atli Hansen og kanska onkur hevur eina sum er líka góð sum tann hjá Kára Petersen. Og kanska onkur teirra kundi endavent útokringunum hjá Kára Petersen, eins og serfrøðingarnir í málinum um mjørkan á amerikanska høvuðsvegnum. Soleiðis plagar at vera við næstan øllum sum serfrøðingar hava nakað við at gera.

Uttan at kenna nakað serligt til búskaparfrøði kundi eg hugsað mær at búskaparligar útrokningar fyri framtíðina munnu byggja rættuliga nógv á tulkingar av søguligum tilfari, eins og á metingar av framtíðarvánum eftir onkrum búskaparfrøðiligum reglum, og so sjálvandi bestu persónligu sannføring. Ella trúgv.

Onki at ivast í at metingarnar hjá Kára Petersen eru funnin fressur hjá sambandsmonnum. Men um vit skulu gera útt alilsini hjá einum einstøkum búskaparfrøðingi til tað einasta og sanna evangeliið, man vera ein trúarspurningur.

Konsert í Siloa í Fuglafirði

TÍÐINDASKRIV

Leygarkvøldið 19. mai kl. 20 fer sangkórið í Siloa at syngja í Siloa í Fuglafirði. Virksemið hjá kórinum er fyri tað mesta í vetrarhálvárinum og leygarkvøldið enda tey so hetta hálvárið við at hava eina konsert í Siloa.

Í vetur hevur kórið sungið á ymsum støðum. M.a. vóru tey síðst í apríl mánað ein væleydnaðan túr í Sandoynni, har tey sungu bæði úti og inni.

Leygarkvøldið syngja tey so teir flestu sangirnar, tey hava sungið í vetur. Har eru bæði nýggir og gamlir sangir á skránni. Og tey syngja bæði útlendskt og føroyskt tilfar. Millum aðrar syngja tey sangir hjá Ismar Joensen og Øssur Berghamar og løg hjá Martin Simonsen og Jógvan á Lakjuni.

Sum tey nógvu síðstu árini stjórnar Eyðun á Lakjuni framvegis kórinum.

Sum nevnt verður konsertin leygarkvøldið 19. mai kl. 20. Hon er sjálvandi almenn og øll eru hjartaliga vælkomin at lurta. Eftir konsertina bjóðar kórið øllum ein drekkamunn í Siloa.

Sosialurin

Sosialurin
Stovnaður: 1927
Ábyrgdarblaðstjóri:
Jan Müller
Blaðstjóri:
Eiríkur Lindenskov
Tíðindaleiðari:
Justinus Eidesgaard
Marknaðardeild:
Jonhard Hammer
Marjun Dalsgaard
Gudny Langgaard
Blaðfólk:
Áki Bertholdsen
Eyðun Klakstein
John Johannesen
Edvard Joensen
Turið Kjølbro
Stefan í Skorini
Ítróttur:
Jákup Mork
Myndamenn:
Jens Kristian Vang
Jóvur Haraldsen
Sosialurin í Norðoyggjum:
Postmoya 28 1
Niðsoyar Pálsgøta 1
700 Klaksvík
tel. 458686 fax 458687
Útgevari/uppseting:
Spf Sosialurin
Prent: Prentmiðstøðin
Afgreiðsla:
Mán.-frí. 8-16
Argjavegur 26,
Tel. 311820, Fax: 314720
Postadressa:
Postboks 76, 110 Tórshavn
E-mail:
post@sosialurin.fo
lysing@sosialurin.fo
lysingartorg@sosialurin.fo

Blaðið verður prentað mánadag-fríggjadag klokkan 14[00]

Lýsingar

Freistir:	Tekstlýsingar	Stórlýsingar	Lýsingartorgið	Heilsanir
Týsdagsblaðið	Mán. kl. 10	Frí. kl. 15	Frí. kl. 12	Frí. kl. 12
Mikudagsblaðið	Týs. kl. 10	Mán. kl. 15	Mán. kl. 12	Mán. kl. 12
Hósdagsblaðið	Mik. kl. 10	Týs. kl. 15	Týs. kl. 12	Týs. kl. 12
Fríggjadagsblaðið	Hós. kl. 10	Mik. kl. 15	Mik. kl. 12	Mik. kl. 12
Leygardagsblaðið	Frí. kl. 10	Hós. kl. 15	Hós. kl. 12	Hós. kl. 12

Stórlýsingar, sum nógv arbeiði stendst av, mugu vera inni í góðari tíð og áðrenn ásettu freistir.
Framíhjápláss má umbiðjast í góðari tíð

Støddir:
Ein heil síða í Sosialinum er 254 mm breið og 346 mm í hædd. Breiddin á einum teigi er 39mm og rúmið millum teigarnar er 4mm.

VIÐMERKINGAR

FAG sigur ósatt tá teir føra fram, at semingsuppskotið, sum lagt varð fyri okkum vildi givið somu lønarhækking sum hjá øðrum feløgum

Føroya Arbeiðarafelag
Havnar Arbeiðskvinnufelag
Tórshavn, 15.05.2001

Vilhelm M. Johannesen eri Sosialinum endurgivin fyri at siga, at tær lønarhækkingar, sum løgu í tí semingsuppskoti, sum lagt varð fyri Føroya Arbeiðarafelag og Havnar Arbeiðskvinnufelag, er í neyvum samsvari við aðrar avtalur, sum gjørdar eru á privata og almenna arbeiðsmarknaðinum.

Hetta er beinleiðis ósatt, tí hvørki í prosentum ella í krónum vildi hetta uppskot givið limum okkara líka fregar hækkingar sum tey alment løntu, og FAG tosar bert um prosentvísa hækking, sum ger at alsamt støðri munur verður á lønunum hjá teimum hægstløntu og teimum lægstløntu í samfelag okkara.

Vit hava víst á, at tá vit umrokna hækkingarnar hjá teimum lægstu lønarbólkunum hjá teimum sum starvast innan fyri tað almenna, so hava hesi í ár fingið eina lønarhækking, sum liggur uml. kr. 18,00 - 19.00 pr tíma. Hetta er nógvar ferðir meira enn tað sum FAG hevur bjóðað limum okkara og sum Havnar Arbeiðsmannafelag og feløgini í Klaksvík hava góðkent.

Um vit skuldu góðtikið uppskotið frá FAG um kr. 4,24 í ár og kr. 4,24 komandi ár, so er hetta ein nógv minni hækking enn aðrir starvsbólkar hava fingið.

Úrslitið av eini slíkari hækking vildi verið, at alsamt støðri munur vildi verið á lønunum hjá teimum alment løntu og lønini hjá limum okkara og tað kunnu vit sjálvsagt ikki góðtaka.

Føroya Arbeiðarafelag skal eftir semjuni millum Føroya Arbeiðsgevarafelag og Havnar Arbeiðsmannafelag / feløgini í Klaksvík góðtaka avtalur, sum gjørdar verða um arbeiðstíð

Føroya Arbeiðarafelag
Havnar Arbeiðskvinnufelag
Tórshavn, tann 15-05-01

Í skjalinum sum heft er við semjuni sum gjørd er millum frammanfyri nevndu feløg 08.05.01 stendur viðvíkjandi arbeiðstíðini sum ásett í grein 8:

"Hesar arbeiðstíðir skulu liggja millum kl. 07.00 og 18.00 og skulu stjórnirnar hjá meginfeløgunum hava hesar avtalur, sum skulu vera skrivligar til góðkenningar".

Nú er tað soleiðis, at tá talan er um fakfeløgini hjá teimum ófaklærdu, so fíirst bert eitt meginfelag, nevniliga Føroya Arbeiðarafelag og um semjan millum Føroya Arbeiðsgevarafelag øðrumegin og Havnar Arbeiðsmannafelag og feløgini í Klaksvík hinumegin skal lesast eftir orðingini, so mugu limirnir í Havnar Arbeiðsmannafelag og feløgunum í Klaksvík góðtaka, at um arbeiðstíðir teirra skulu broytast, so skal Føroya Arbeiðarafelag hava hesar avtalur til góðkenningar.

Orðingin er helst tekin um, at sáttmálarnir hjá Føroya Arbeiðarafelag og Havnar Arbeiðskvinnufelag ikki eru nóg væl lisnir, áðrenn teir eru avskrivaðir ella er hetta tekin um, at Havnar Arbeiðsmannafelag og feløgini í Klaksvík ikki meta, at leiðslunar í hesum feløgunum hava førleika at meta um, hvussu arbeiðstíðirnar hjá limunum í hesum feløgum skulu vera.

Undir øllum umstøðum er orðingin av hesum semjuskjali tekin um, at bæði Føroya Arbeiðsgevarafelag, Havnar Arbeiðsmannafelag og feløgini í Klaksvík uttan rættingar av nøkrum slagi skriva av sáttmálaorðingar, sum onnur fakfeløg hava støðst seg til, í sambandi við undanfarnar samráðingar.

Áhugavert hevði verið at fingið at vita, hvat limirnir í Havnar Arbeiðsmannafelag og feløgunum í Klaksvík siga til, at leiðslunar í hesum feløgunum hava latið øðrum felag upp í hendi at avgera, hvussu arbeiðstíðirnar hjá hesum limum skulu vera.

Hava semingsmenninir miðvíst roynt at orða eitt semingsuppskot at leggja fyri Løgtingið?

Føroya Arbeiðarafelag
Havnar Arbeiðskvinnufelag
Tórshavn, tann 15-05-01

Sum vit áður hava boðað frá, gjørdu vit rættiliga tíðliga undir semingsroyndunum greitt, at Føroya Arbeiðarafelag og Havnar Arbeiðskvinnufelag undir ongum umstøðum fóru at góðtaka eitt semingsuppskot sum legði upp til, at limirnir í hesum feløgunum skuldu hava eina lønarhækking, sum var umleið 2.5% minni enn tann lønarhækking sum Føroya Arbeiðsgevarafelag við semjuni við Havnar Arbeiðsmannafelag og feløgunum í Klaksvík hevði givið limunum í hesum feløgum.

Sambært lógini um "mægling i arbejdsstridigheder" er tað uppgávan hjá semingsmonnunum, at royna at finna semju partanna millum.

Í grein 1 í nevndu lóg er ásett:

" Der udnævnes en forligsmand med det hverv, at medvirke til bilæggelse af stridigheder mellem arbejdsgiver og arbejdere ".

Hetta merkir, at semingsmenninir eiga at miða eftir at leggja fram semingsuppskot sum báðir partar kunnu góðtaka.

Tað er tí fullkomiliga skilaleyst og helst í stríð við andanum í semingslógini, at semingsmenninir løgdu fram semingsuppskot, sum teir vóru fullvísir í, at annar av pørtunum ikki fer at góðtaka.

Fakfeløgini kunnu bert ímynda sær, hvat endamálið við slíkum semingsuppskotið so er.

Vit vóna sjálvsagt, at endamálið við slíkum semingsuppskot ikki er at røkja áhugamálini hjá Føroya Arbeiðsgevarafelag ella tað sum verri er, at fyrireika semingsuppskot, sum møguliga seinni skal leggjast fyri tingið, um so er, at politiski myndugleikin dittar sær til at leggja seg út í hetta verkfall okkara.

Undir øllum umstøðum hevur framferðin og mannagongdin undir semingsroyndunum víst, at semingsmenninir í hesum føri ikki hava eftirlíkað nøkrum av krøvunum hjá Føroya Arbeiðarafelag og Havnar Arbeiðskvinnufelag, tí um so var, so hevði semingsuppskotið, sum vit frammanundan høvdu víst frá okkum ikki verið lagt fyri feløg okkara.

Sjónleikurin »Seymistovan« vitjar Havnina

TÍÐINDASKRIV

Komandi vikuskifti verður forkunnugt høvi hjá áhugaðum, at síggja Stranda Sjónleikarafelag á palli í høvuðstaðnum. Leikbólkurin Gríma hevur boðið strendingum at spæla leikin "Seymistovan" á Gamla Meiarínum, har Gríma vanliga spælir sínar leikir. Talan er tó bert um tvær sýningar. Tískil skulu fólk gera sær greitt, at tað er avmarkað atgongd. Tann fyrra sýningin verður leygardagin kl. 18.00 og tann seinna sunnudagin kl. 16.00.

Vel vitjaður sjónleikur

Sjónleikurin "Seymistovan" hevur verið spældur á Strondum nú í góðar tríggjar vikur. Frumsýning var 2. páskadag og samanlagt hava 10 sýningar verið. Áskoðararnir hava verið trúgvir, tí samlaða talið táttar í 800. Hetta eru tøl, sum leikarar og fyrireikarar eru sera væl nøgdir við. Ein partur av orsøkini til at sjónleikurin "Seymistovan" hevur fingið hesa góðu undirtøku, má vera at leikgongdin er sera fjølbroytt. Tørført er seta henda leikin í bás, tá hugsað verður umslag av sjónleiki. Hetta er ikki beinleiðis ein skemtileikur, men heldur ikki ein reinur syrgi- ella álvarsleikur. Til ber kanska at siga, at beinagrindin í innihaldinum er álvarslig, men leikurin verður fjølbroytt og ofta skemtiliga framborin. Júst hetta fjølbroytni er ein styrki í leikinum. Áskoðarunum tykist eisini at dáma hetta.

30 ára gamal leikur, men enn aktuellur

Leikurin er um seks seymikonur, sum ein dag avgera at leggja arbeiðið niður, og ístaðin halda eina veitslu á seymistovuni. Á hesi óvanligu veitslu greiða tær frá sínum lívssøgum, sum eru sera ymiskar, og geva leikinum bæði álvarsligt og skemtiligt innihald. Umframt hesar seks kvinnur, so eru tríggir mans eisini við. Seymistovueigarin, skræddarin og ørindadrongurin. Hesir eru eisini sera ymiskir og hava sína egnu fatan av, hvussu lívið skal livast.

Soleiðis er søgugongdin uppbygd við fleiri smærri søgum innflættaðar í eina høvuðssøgu. Seymistovan er upprunaliga ein íslendskur leikur, sum Kjartan Ragnarsson hevur skrivað, og gongur fyri seg í syðra parti av Íslandi í 70-árunum. Oskar Hermansson umsetti leikin til føroyskt í sambandi við, at Havnar Sjónleikarfelag spældi leikin í 1978. Undir venjingunum hesuferð er arbeitt við at nútímansgera málið. Eisini sangir og yrkingar eru uppfrískað til hesa framførsluna. So tey, sum sóu sjónleikin í 1978, skulu ikki vera vís í at tey kenna alla leikgongdina aftur

7 ár síðani seinasta sjónleik í Strondum

Stranda Sjónleikarafelag er byrja næstan frá grundini hesuferð. Fyri flestu leikararnar er hetta higartil tann størsti leikurin, sum tey spæla við í. Leikararnir eru frá Strondum, Skála, Skálafirði og Hvalvík. Tey flestu eru í 20-unum, men tann elsti leikarin er farin um tey seksti, og stendur harafturat á palli fyri fyrstu ferð. Ria Tórgarð, frá Grímu, hevur leikstjórnað. Við hesum leikinum hevur Stranda Sjónleikarafelag aftur kveikt lív í sjónleikalívið á eystara arminum á Skálafjørðinum. Tó skuldu tað ganga heili 7 ár frá at seinasti leikurin, sum var „Ronja Ránsmansdóttir" í 1994, varð spældur, til at hesin nú aktuelli "Seymistovan" kom á pall. Eftir hesa leikuppsetan verða leikararnir hesa royndina ríkari, so vón skuldi verið um, at styttri tíð skal ganga til næstu leikuppsetan.

"Seymistovan" hevur heimasíðu

Áhugaði, sum vilja fregnast um leikin, kunnu á alnótini støkka inn á gólvið hjá "Seymistovuni". Leikurin hevur fingið sína egnu síðu á adressuni hjá Stranda Bio. Har ber til at lesa um leikin og eisini eru fleiri myndir at síggja. Bústaðurin hjá "Seymistovuni" á alnótini er hesin: www.strandabio.fo/sjonleik